

Семінар
„Біомаса: Встановлення зв'язків між українськими та голландськими
бізнес-партнерами”
17 листопада 2009 року, Київ, Україна

ПРОТОКОЛ

Семінар був організований агенцією SenterNovem в рамках торгівельної місії нідерландських компаній, що працюють в сфері біомаси та біопалив, в Україні. Торгівельна місія була підготовлена Міністерством сільського господарства, природи та якості харчових продуктів Королівства Нідерландів.

Семінар був відкритий *Кейсом Квантом* (SenterNovem, Нідерланди), який виконував обов'язки головуєчого. Він привітав всіх присутніх та повідомив, що перший міжурядовий проект G2G „Біомаса та біопалива в Україні” успішно завершений, і зараз проводиться підготовка до початку нового проекту «Сталий розвиток та сертифікація біомаси». Результатом першого проекту є розробка попередньої версії «Плану дій по біомасі для України», яка доступна для ознайомлення на сайті НТЦ «Біомаса». Очікується, що наступний проект призведе до створення нових можливостей для голландсько-українського бізнес партнерства.

Вступне слово також взяли *Мейвес Браувер* (Радник з питань сільського господарства Посольства Королівства Нідерландів в Україні) та *Даценко Микола Сергійович* (Директор департаменту інженерно-технічного забезпечення Міністерства аграрної політики України). Пан Браувер зазначив, що коли він приїхав в Україну рік тому, то помітив багато позитивних результатів українсько-голландського співробітництва. Новий проект «Сталий розвиток та сертифікація біомаси» продовжить плідну співпрацю між SenterNovem та Міністерством аграрної політики України. Даценко М.С. подякував голландській стороні за допомогу в розвитку біоенергетичного сектору України та за організацію цього семінару. Він підкреслив, що нагальним питанням є створення умов для залучення іноземних інвестицій до українського біоенергетичного сектору.

Далі *Даценко М.С.* зробив доповідь про поточний стан та перспективи виробництва біопалив в Україні. Він представив дані по потенціалу біомаси для виробництва біодизелю та біоетанолу, по потенціалу соломи, доступної для виробництва енергії, а також проаналізував законодавчу та нормативну базу в сфері біоенергетики. «Одна з найважливіших та наразі неврегульованих проблем є вихід біопалив на ринок. Міністерство відкрите для співпраці з голландськими партнерами в інвестиційних проектах».

Після цього виступив *Пристає Олексій Дмитрович* (Заступник голови Державного комітету лісового господарства України) з презентацією про передумови, потенціал та техніко-економічне обґрунтування утилізації деревини та її відходів для енергетичного виробництва в Україні. Він наголосив на тому, що Україна має значний потенціал деревини та деревних відходів для виробництва енергії, а також велику площу невикористаних земель, які можна застосувати для швидкоростучих лісових насаджень. Великою проблемою є відсутність достатньої кількості доріг в лісах, що утруднює доступ до зосереджених там ресурсів біомаси.

Далі слово було надано *Корнелісу Майндерсу* (співробітник Міністерства сільського господарства Нідерландів). В своїй презентації пан Майндерс представив досвід Нідерландів щодо економіки, яка базується на використанні біомаси (біо-економіки), а саме:

- Що вважається «біо-економікою» в Нідерландах?
- Біомаса та її застосування
- Стратегія розвитку (Нідерланди та Європейський Союз)
- Подальші шляхи співпраці між Україною та Нідерландами.

На закінчення доповідач зробив висновок, що біо-економіка відкриває багато перспектив як для України, так і для Нідерландів, для реалізації яких потрібна тісна співпраця між урядами, компаніями, науковими інститутами та неурядовими організаціями.

Кейс Квант виступив з презентацією «Сталий розвиток та сертифікація біомаси». Зокрема він зазначив, що система сертифікації складається з таких частин: стандарт (принципи, критерії та індикатори), схема сертифікації (індикатори та верифікатори, норми та правила, методика), сертифікат, маркування. В Нідерландах сталість розвитку визначається за критеріями Крамера. Головним технічним стандартом є NTA8080^o.

Ключові положення презентації Кейса Кванта:

- Ринок лише для біомаси/біопалив, отриманих шляхом сталого розвитку
- Стандарти сталого розвитку існують
- Схема сертифікації наразі розробляється
- Для України необхідним є подальші впровадження системи сертифікації
- Співпраця SenterNovem з Міністерством аграрної політики України по міжурядовому проекту
- Фінансова підтримка компаніям, що створюють ланки сталого розвитку
- Наявність бюджету для цієї фінансової підтримки.

Сліман Абу Амара (SenterNovem, Нідерланди) у своїй доповіді окреслив основні інструменти для підтримки сектору біоенергетики в Україні, зокрема закон про «зелений» тариф, законодавчі та нормативні акти щодо оподаткування (в тому числі ПДВ) та мита. Він також зазначив, що на практиці досі існують проблеми, пов'язані з імпортом біоенергетичного обладнання до України. Є також проблеми фінансування та інвестування, викликані фінансовою кризою. Доповідач порадив компаніям-учасникам семінару приймати участь у тендерах, що періодично оголошуються міжнародними фінансовими організаціями в Україні, такими як Міжнародна фінансова корпорація ІФС, Світовий Банк та Європейський банк реконструкції та розвитку.

Наступна презентація, зроблена *Гелетухою Георгієм Георгійовичем* (НТЦ Біомаса, Україна), була присвячена проблемам та можливостям розвитку біоенергетики в Україні, питанням законодавства та інвестиційного клімату. Гелетуха Г.Г. наголосив, що успіх розвитку біоенергетики ґрунтується, в основному, на чотирьох факторах – законодавстві, інвестиціях, інформації та менеджменті. На його думку, в даний час ці фактори реалізовані в Україні в такому обсязі: 50% (законодавство), 10% (інвестиції), 60% (інформація) та 20% (менеджмент). Хоча Україна володає значним потенціалом біомаси, доступної для енергетичного використання (близько 27 млн. т у.п. за даними 2007 року та більше 35 млн. т у.п за даними 2008 року), ще дуже багато має бути зроблено для сталого та економічно вигідного застосування цього потенціалу.

Крістіна Турилова (Міжнародна фінансова корпорація ІФС, Росія) представила до розгляду Програму по стимулюванню фінансування ресурсоефективності в Україні. Ця програма починається в листопаді 2009 року, в її пріоритетні напрямки входять аграрний сектор, харчова промисловість та відновлювальна енергетика.

Наступним виступив *Давій Віталій Анатолійович* (Асоціація виробників альтернативних видів палива та енергії України), який описав сучасний стан виробництва гранул/брикетів в Україні. «Майбутнє цього сектору полягає в уході з ринку маленьких неефективних компаній та приході крупних високотехнологічних виробництв». Після цього *Тон Хулс* (Allseeds Group, Україна) коротко обрисував ринок соняшникової олії в Україні та презентував діяльність своєї компанії в цій області. *Дубровін Валерій Олександрович* (Національний університет біоресурсів та природокористування) доповів про внесок університету в розробку та впровадження технологій виробництва біодизелю з ріпаку, гранул з біомаси, вирощування енергетичних культур.

Наступні три виступи були зроблені представниками голландських компаній. *Ян Віссенберг* (World Wide Recycling), *Павло Ганзелінський* (Malinka Services, «Укрбіопаливо») та *Ханс Ван Клінк* (DSD BV) розповіли про діяльність своїх компаній та визначили напрямки потенціальної співпраці з українськими партнерами.

Після виступу всіх учасників семінару Кейс Квант провів коротку дискусію по матеріалах, представлених в презентаціях. Однією з тем дискусії було питання перспективи виробництва та використання гранул з соломи в Україні. Учасники дискусії висловили різні думки з цього питання, але всі були згодні з тим, що проблема утилізація соломи в країні потребує значно більшої уваги.

Підбиваючи підсумки першої частини семінару головуючий підкреслив, що готовність до співпраці як з української, так і з голландської сторони є очевидною. Для практичної реалізації потенціалу співробітництва він запросив всіх учасників семінару на його другу частину – особисте спілкування між голландськими та українськими потенціальними бізнес-партнерами під керівництвом *Роберта ван дер Ноордаа* (Tebodin, Нідерланди).

Презентації, зроблені на семінарі, можна знайти на Інтернет сайті Посольства Королівства Нідерландів в Україні:

http://www.netherlands-embassy.com.ua/agri_programs_ua.html

Друга частина семінару представляла собою безпосереднє спілкування між представниками українських та голландських компаній.

ДОДАТОК 1. Програма семінару

 SenterNovem

Ministry of Agriculture, Nature and
Food Quality

EVD
internationaal
ondernemen en samenwerken

Ministerie van Economische Zaken

TEBODIN
Consultants & Engineers

Семінар „Біомаса: Встановлення зв'язків між українськими та голландськими бізнес-партнерами”

17 листопада 2009 р.
Київ, Україна

**Місце проведення: зали Президії Національної академії наук України,
вул. Володимирська, 55**

Секційний зал (3 поверх), Жовтий зал (3 поверх)

Програма семінару 17 листопада 2009 року

9:00-9:30 Реєстрація учасників семінару

Секційний зал

9:30-9:45	Відкриття семінару, привітання, вступне слово та представлення компаній з голландської торгової місії зі стійкого використання біомаси	Олександр Шевченко, Заступник Міністра аграрної політики України та Мейвес Браувер (Meeuwes Brouwer), Радник з питань сільського господарства Посольства Нідерландів в Україні
09:45-10:00	Стан та перспективи розвитку біопалив в Україні	Микола Даценко, Директор Департаменту інженерно-технічного забезпечення Міністерства аграрної політики України
10:00-10:15	Регуляторні передумови, ресурсний потенціал та техніко-економічні перспективи енергетичного використання в Україні деревини та її відходів	Олексій Пристая, Заступник голови Державного комітету лісового господарства України
10:15-10:25	Досвід Нідерландів з розвитку економіки, що ґрунтується на біопаливах	Корнеліс Майндерс (Cornelis Mijnders), Представник Міжвідомчого департаменту біоекономіки Міністерства сільського господарства, природи та якості харчових продуктів Королівства Нідерландів
10:25-10:45	Сертифікація стійкого використання біомаси та механізми підтримки розвитку біоенергетики в Україні	Кейс Квант (Kees Kwant), керівник проекту, та Сліман Абу Амара (Sliman Abu Amara), Радник, з Нідерландського агентства SenterNovem
10:45-11:00	Проблеми та можливості розвитку біоенергетики в Україні, законодавство та інвестиційний клімат	Георгій Гелетуха, Директор науково-технічного центру „Біомаса”
11:00-11:30	Перерва на каву та чай	
11:30-11:45	Створення механізмів формування цивілізованого ринку твердого біопалива в Україні	Віталій Давій, Голова Асоціації виробників альтернативних видів палива та енергії України
11:45-12:00	Утилізація відходів переробки насіння соняшника	Тон Хулс (Ton Huls), Співробітник торговельної компанії по обробці олійного насіння Allseeds Ukraine
12:00-12:15	Перспективи виробництва газового та рідкого біопалива в Україні	Валерій Дубровін, Директор НДІ екобіотехнологій та біоенергетики Національного університету біоресурсів та природокористування
12:15-12:40	Бізнес-презентації представників голландських компаній, що є членами торговельної місії	Представники голландської торговельної місії
12:40-13:00	Обговорення та підведення підсумків	Модератор дискусії - Кейс Квант (Kees Kwant), керівник проекту з SenterNovem
13:00-14:00	Обід	

Жовтий зал

14.00-... Спілкування та встановлення ділових зв'язків між голландськими та українськими партнерами

Семінар проводиться англійською та українською мовами, синхронний переклад буде забезпечено

Організаційний Комітет: SenterNovem, Tebodin, НТЦ «Біомаса»

Спонсори: Міністерство сільського господарства, природи та якості харчових продуктів Королівства Нідерландів
Агенція міжнародної співпраці при Міністерстві економіки Нідерландів EVD.

ДОДАТОК 2. Список учасників

№	ПІБ	Організація, посада, країна
1.	Даценко Микола Сергійович	Міністерство аграрної політики України, Директор департаменту інженерно-технічного забезпечення
2.	Тимошук Віктор Леонідович	Міністерство аграрної політики України, головний спеціаліст
3.	Заблоцький Володимир Петрович	Міністерство аграрної політики України, Радник Міністра
4.	Пристая Олексій Дмитрович	Заступник голови Державного комітету лісового господарства України
5.	Мейвес Браувер Meeuwes Brouwer	Радник з питань сільського господарства Посольства Королівства Нідерландів в Україні
6.	Кейс Квант Kees Kwant	SenterNovem (Нідерланди), керівник проекту
7.	Сліман Абу Амара Sliman Abu Amara	SenterNovem (Нідерланди), консультант
8.	Корнеліс Майндерс Cornelis Mijnders	Радник з питань біо-економіки Нідерландського Міністерства сільського господарства
9.	Еверт-Ян Крайєнбрінк Evert Jan Krajenbrink	Старший радник з політики щодо України Нідерландського Міністерства сільського господарства
10.	Ірина Дудяк	Посольство Королівства Нідерландів в Україні
11.	Вікторія Тарасенко	Посольство Королівства Нідерландів в Україні
12.	Тон Хулс Ton Huls	Allseeds Ukraine
13.	Алісса ван ден Нагель Alissa van den Nagel	Van den Nagel Bio-energy (Нідерланди)
14.	Брам ван ден Нагель Bram van den Nagel	Van den Nagel Bio-energy (Нідерланди)
15.	Віллем Пломп Willem Plomp	Plospan (Нідерланди)
16.	Алекс Віттендорп Alex Wittendorp	Biogas International (Нідерланди)
17.	Воскобоєва Наталія Voskobojeva Natalia	Biocandeo (Нідерланди)
18.	Ханс Ван Клінк Hans van Klink	DSD BV(Нідерланди)
19.	Світлана Демікова	DSD BV(Нідерланди), місцевий представник в Україні
20.	Джим Малінка Jim Malinka	Malinka services (Нідерланди)
21.	Дірк Смітс ван Ойен Dirck Smits van Oyen	ProMarketing (Україна), директор
22.	Вікторія Любаревич-Торхова	ProMarketing (Україна), старший менеджер проекту
23.	Едвін Бус Edwin Bus	CPM Europe (Нідерланди)
24.	Йоланда ван Схаїк Jolanda van Schaick	CREM (Нідерланди)
25.	Корстіан Кортевег Corstiaan Korteweg	NEK transport/ MP Holland (Нідерланди)
26.	Люк Піссон Luc Pysson	Торгово-промислова палата Фландрія-Україна
27.	Паул Нооїєн	BTO Bulk Terminal Oss (Нідерланди)

- Paul Nooijen
28. Річард Камстейг
Richard Kamsteeg Agrocircle (Нідерланди)
29. Річард Розвадовський
Richard Rozvadovsky Center Farming Group (Нідерланди)
30. Роберт ван дер Ноордаа
Robert van Noordaa Tebodin (Нідерланди)
31. Роберт Пломп
Robert Plomp Plospan (Нідерланди)
32. Тон Геєбінг
Ton Heebing CMS Derks Star Busman (Нідерланди)
33. Хенк Ян ван Хоїнха
Henk Jan van Goinga Plospan (Нідерланди)
34. Ян Віссенберг
Jan Wiessenburg World Wide recycling (Нідерланди)
35. Ян Канбієр
Jan Kanbier Biocandeo (Нідерланди)
36. Тіньков Ігор
37. Еббе Йонсон Тетра Контінентал Б.В. (Нідерланди)
Міжнародна фінансова корпорація IFC, керівник проекту в Україні.
38. Азімов Олександр Науковий центр аерокосмічних досліджень землі НАНУ
39. Архипенко Федір ННЦ «Інститут землеробства» (Україна)
40. Атаманчук Володимир Bioenergy-Ukraine (Харків, Україна)
41. Баланюк Андрій Григорович Tebodin (Нідерланди)
42. Ганзелінський Павло Укрбіопаливо (Україна)
43. Ганзелінський Сергій Укрбіопаливо (Україна)
44. Гелетуха Георгій Георгійович НТЦ „Біомаса” (Україна), директор
45. Голюк Володимир ТОВ «Інвест Агро» (Україна)
46. Давій Віталій Анатолійович Голова Асоціації виробників альтернативних видів палива та енергії України
47. Дроздова Ольга Ігорівна НТЦ „Біомаса” (Україна), молодший консультант
48. Дубровін Валерій Олександрович Директор НДІ екобіотехнологій та біоенергетики Національного університету біоресурсів та природокористування
49. Железна Тетяна Анатоліївна НТЦ „Біомаса” (Україна), зав. відділом
50. Журавська Єлизавета Міжнародна фінансова корпорація IFC, інвестиційний аналітик (Україна)
51. Каллаш Юрій Торгово-промислова палата Бенілюкс-Україна
52. Коломийцев Анатолій ООО «Х-ЛЕОН» (Україна)
53. Коломийцев Тімур ООО «Х-ЛЕОН» (Україна)
54. Копець Анатолій Асоціація «Енергоефективні міста України», виконавчий директор
55. Коцар Олена "Приватне підприємство ПОТЕНЦІАЛ-4" (Україна)
56. Кузьминський Станіслав ЗАО «ПИК» (Україна)
57. Кулицький Руслан HELMAG Seeds, ТОВ "Украгропром" (Україна)
58. Кургак Володимир НТЦ «Інститут землеробства» (Україна)
59. Куций Денис Володимирович НТЦ „Біомаса” (Україна), консультант
60. Кучинський Євген ООО «Мембрана +» (геотекстильні технології), директор
61. Лазаренко Людмила ТОВ «Інвест Агро» (Україна)
62. Лазько Сергій ООО «Енерго-Еко» (Україна)
63. Лісовий Віктор ТОВ «Інвест Агро» (Україна)

64. Луценко Валерій	ООО «Энергобудснаб» (Україна)
65. Маноїленко Наталія	Міжнародна правова фірма «Rogach Pastukhov Manoilenko, партнер
66. Мартиненко Олена	Торгово-промислова палата Бенілюкс-Україна
67. Мельников В'ячеслав	ООО «Энергобудснаб» (Україна)
68. Мірських Олександра	Торгово-промислова палата Бенілюкс-Україна
69. Печнікова Вікторія	"Енергія-Еко" (Україна)
70. Позичанюк Віктор	ТОВ «Інвест Агро» (Україна)
71. Сегал Аркадій	ТОВ "Українська біопаливна компанія" (Україна)
72. Старіков Михайло	«Сонячний Альянс», технічний директор (Україна)
73. Стоянов Іван	ООО «Стаутнесс» (Україна)
74. Стоянова Ніна	ООО «Стаутнесс» (Україна)
75. Стояновський Олексій	ТОВ «Альфа стар». (Україна)
76. Супрун Тетяна Тарасівна	НТЦ „Біомаса” (Україна), консультант
77. Тинянова Т.А.	НЕК transport (Україна)
78. Турілова Крістіна	Міжнародна фінансова корпорація IFC (Росія)
79. Федоров Михайло	НЕК transport, директор по розвитку (Україна)
80. Шпак Ярослав Федорович	Асоціація «ПЕК Львівщини» (Україна)
81. Шульєв Олег	Біоенергетика-Україна